

תיקוני עירובין

עירובין למעשה
עיון | שימוש | כשרות

מוקד העירובין
בארץ הקודש
054-84-833-20

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 247
אייר תש"פ

25-35 ס"מ. לכן אם הוא בולט 25 ס"מ זה רק ג' טפחים לשיעור רח"ג, ופחות מג' לשיעור חזו"א. אבל אם הוא בולט 35, יש בו ד' לשיעור רח"ג, וג' לשיעור חזו"א, ונכון להזיז אותו שיהיה יותר לכיוון חוץ.

צורת הפתח על שתי הצורות ועל קיר נמוך

דין נוסף שיש לדון בצורת הפתח זו, שהיא מתחילה בחצר א' וממשיכה לחצר ב', והחוט עובר על קיר נמוך שבין החצרות, האם הקיר הזה עושה בעיה, והאם אין חיסרון בכך שהיא עוברת על שתי רשויות. והנה גובה הקיר במקרה זה, הוא בערך ד' טפחים. ההוראה המקובלת מרבני העירובים היא, שאם הקיר נמוך מ"י טפחים, אינו מחלק את המקום, ולכן אין בעיה בצורת הפתח. [ויש חוששים באופן שהקרע של חצר א' גבוהה ג' טפחים מחצר ב']. כמו כן אין חיסרון שחצי מהפתח בחצר א' וחצי בחצר ב', כי שינוי הבעלות אינו מעכב, ובסה"כ זה מחיצה להקיף את שתי החצרות יחד, ולעשות את החצר לרשות היחיד אחת. לאחר מכן צריך לזכות פת ולשתף ביניהם, אבל בנוגע לדין רה"ו אין שום הבדל של בעלות.

לחי צר וקטן ביותר, ודין צוה"פ מעמודי הבנין

במקום אחר היה אברך שעשה לחי צר וקצר במיוחד. מתחת הבנין שלו מתקיימים מנינים, והרחבה והחצר אינה מוקפת בצורה מושלמת, לכן הוא רצה לפחות לסדר לעצמו, את המקום שמתחת הבנין, שיהיה מותר להביא דברים מהבית למקום זה, ויוכל לעמוד שם בזמן התפילה. השאלה שנשאלה האם אפשר שעמודי הבנין והתקרה יחשבו צורת הפתח.

בענין זה יש מחלוקת המשנ"ב והחזו"א. מדברי המשנ"ב (ס"ו ש"י) מבואר שאם יש שני עמודים צמוד לשפת התקרה, אפשר להחשיב את התקרה כמשקוף. והחזו"א (סי קי"א סק"ה) חולק וסובר שהתקרה שהיא שווה עם הרשות [המקום המוקף לעירוב]. אינו יכולה להיות המשקוף, אלא צריך שהמשקוף יבלוט מעט כלפי מטה, לחלל הפתח. ולפ"ז בבנינים שיש קורת בטון שיוודת ובוולטת מתתקרה כלפי מטה, הרי היא כשרה להחשב משקוף. בדרך כלל לא כל העמודים סביב התקרה בנויים בצורה כזו, אך עכ"פ החלקים שבנויים בצורה זו נחשבים לצורת הפתח, ומספיק להשלים את השאר. כמובן שכל זה בתנאי שהעמודים צמודים לקורת הבטון, בצורה שאפשר להחשיב את הקורה ממשכינה ויושבת על העמודים, [ועי' חזו"א סי ע' ס"ק בדין מן הצד ביציקת אבן]. אבל בבנין הנ"ל היה בקצה הבנין קורת בטון שיוודת מהתקרה, אלא שהעמוד היה מחוץ לרוחב הקורה, ולא היה מקביל לקורה, [כי העמוד שהיא ישיבה עליו היה שווה עם הקיר, ואם העמוד אינו בולט מהקיר אינו כשר לשמש עמוד או לחי של צורת הפתח]. ולכן לא היה לו עמוד שיעמוד תחת הקורה. אותו אברך חיפש פתרון של לחי מיוחד, שלא יפריע לשכנים ויתחבר בלי ברגים, כי לא רצה לחזור בקיר הבנין. כעבור כמה דקות הוא הגיע עם חתיכה של מקל מטאטא, שאורכה 80 ס"מ בלבד, והדביק אותה לפינת הקיר בצורה מסוימת מאוד, שיהיה כשר גם לרח"ג וגם לחזו"א, מתחתיו עד לקרע יהיה פחות מג' טפחים גם לרח"ג עד 22 ס"מ, ושגבהו יהיה [ביחד עם הרווח הנ"ל שהוא לבד] שיעור י טפחים גם לחזו"א, שהם כ-400 ס"מ. [כמו כן היה צריך להקפיד שהמקל יבלוט מהקיר, כדי שלא יהיה אחורי הכותל וכנ"ל, וכן שלא יהיה יותר בפנים על הקיר, כי אז לא יהיה תחת הקורה שבתקרה. אלא צריך שיהיה בדיוק בפניה, וכן צריך שההדבקה תהיה בבחינת ראוי להעמיד דלת (עי' סי' שס"ב סי"א). ואכמ"ל].

עמוד בנין עם הרחבה לחיזוק העמוד

אגב שזכרנו את דין עמודי הבנין, נציין שאלה שרבים שואלים, האם מועיל לקשור חוט לעמודים וזהו. התשובה היא לא, כי החוט יהיה תמיד מהצד של העמוד, אין אפשרות לקשור את החוט מעל העמוד כי עליו יושבת התקרה, ולכן אינו כשר, עד שיעמיד עמודים אחרים או לחיים מתחת כל חוט וחוט.

מאות עירובים הוקמו בשבועיים אלו!

דבר נדיר ביותר אירע בימים אלו, בעקבות מגיפת הקורונה, מאות עירובים הוקמו בשבועות אלו ברחבי הארץ והעולם! על ידי יהודים יקרים שעושים מניני תפילה בחצרות של הבתים ובתי הכנסת, וצריכים לקחת בשבת חפצים, סידורים וחומשים, כסאות וממחטות, לשטח הפתוח, כל דבר כזה יש בו דין טלטול, צריך שיהיה עירוב, ולא סתם עירוב אלא עירוב שאפשר לסמוך עליו. לא בכל מקום יש עירוב מהדר, ולא בכל מקום שאומרים שיש עירוב זה עירוב כשר, לצערנו יש הרבה מגבלות שלא מאפשרות להדר בעשיית העירובים הכלליים, ולא בכל מקום הבדק יודע לשים לב לכל הפרטים ההלכתיים, דבר אחד קטן יכול לפסול את כל העירוב!

משום כך רבים יצאו בערב שבת להתקין עירובים בעצמם, לפי מיטב ידיעותיהם, וביקשו ממוקד העירוב ומשאר העוסקים במלאכת הקודש, שידריכו אותם מה לעשות ואיך לעשות. הם קראו לת"ח מהשכונה, וביקשו שיבוא עם מסכה, והם יעמדו רחוק ממנו שני מטרים, העיקר שהם יקבלו הדרכה והוראה, כדי שידעו לעשות את העירוב כהלכה, שח"ו לא תהיה טעות, הרי כשרות של עירוב זו אחריות.

הרבה קרשים זרוקים, הפכו לחפצי מצוה, ללחיים של עירוב, ולגדרות של רשות היחיד. חוטים ואזיקונים הפכו לאחד ממוצרי הקורונה. בכל מנין נמצא מישהו שדואג לספר תורה, ומישהו שדואג לעירוב פרטי ברחבה. אלפי יהודים התפללו בהלכות העירוב והטלטול, גם אחרי שעשו את העירוב יגישו אנשים לשאול ולהעיר, והוסיפו בליבון ההלכה. ההלכות שעד כה היו נחשבות למצוות נדירות, הפכו פתאום למוצר מבוקש, ללא חוסר באספקה, כי טוב סחרה מכל סחורה. הרי שזו זכות גדולה לעם ישראל, גם במצבים דחוקים וקשים כאלו, משקיעים זמן ומאמץ רב כדי להקפיד על מלאכת הוצאה. גם במקום כמו חצר שהטלטול ודאי רק מדרבנן, חובה רבה היא להיזהר שלא לטלטל שום דבר. וגם במקום שכבר יש עירוב בשכונה, בכל זאת יש הידור וחשיבות גדולה, שלא לטלטל ברחובות הקריה.

במאמר המוסגר, יש לציין ולעורר שימת לב לדבר חשוב, שתמיד הרבה אנשים חושבים ש"כולם מטלטלים". כעת מתברר שהרבה מאוד מהציבור נמנע כל השנה מלטלטל ברחובות העיר, למרות שאנו לא שמים לב לכך, ואשריכם ישראל שמדקדקים ומהדרים גם במלאכת הוצאה וטלטול, אע"פ שקשה יותר להימנע ממנה.

אילתורים מגוונים ויצירות מתוחכמות של הציבור

מעניין מאוד לראות את האילתורים והמקוריות של כל אחד ואחד, ליצור את המחיצות, לבנות את הלחיים, לקשור את החוטים. אפשר לעשות ספר מהדברים האלו לבד. אנו בטוחים שכל אחד מהקוראים נתקל בכמה מהם. אלא שקוראי העולנים שכבר רכשו ידע רב בהלכות, הבחינו בדברים שאינם כשורה, העירו, שאלו, ולמדו את הסובבים אותם, ובכך זכו גם בלימוד ההלכה לרבים, וגם ב"תיקוני עירובין" כפשוטו.

הנה אחד מהלחיים שעשו אברכים בבני ברק, מלוח ששימש להודעה על חסימת כביש לארוע כלשהו, מצאו אותו זרוק, וקשרו אותו לצינור ביוב שעומד ביציד הבנין. את החוט קשרו בגובה הצינור מהצד שלו, וממילא ודאי שהחוט עובר מעל הלחי. מה עוד יכול להיות בעיה. הם קראו לאחד העוסקים בעירוב שיבוא ויבדוק, אולי יש משהו שלא חשבו עליו. האברכים המתינו לבודק עטורים במסכות, כל אחד רחוק מתבירו כפי הכללים, וכך עברו מסביב לחצר, ובדקו ודנו בהלכה. היו שם הרבה נידונים מורכבים דיני פי

תקרה ועומד מרובה, שאין באפשרותינו להעלות אותם כאן על הכתב, אבל נביא דבר אחד שהיה לדון בלחי הנ"ל, שהוא רחב מאוד, ונוהגים להקפיד שהלחי לא יהיה רחב יותר מידי. הבודק מדד בעזרת מכשיר [הבקבוק והמחט] היכן עובר החוט, ואמר להם שהדבר תלוי בשיעורים השונים. מקור ההלכה הוא מדברי החזון איש (סי' ע' ס"ק י"ח בהערה) שלא יבלוט מכנגד החוט ולפנים ג' או ד' טפחים, משום דאפשר שהוא כפתחי שימאי, [שאינן זה צורה תקינה של פתח, כאשר העמוד רחב הרבה יותר מהמשקוף]. והרי הלחי הזה רחב כ 60 ס"מ, והחוט מכוון קרוב לאמצע שלו, א"כ הלחי בולט מהחוט

יש ללמד יותר את העם, מהו טלטול האסור במקום שאין עירוב, וכמה חשוב להיזהר על מעשינו, שלא ניכשל ח"ו בטלטול האסור. דברים אלו נוגעים בתקופה זו לכל הציבור, גם למדקדקים שתמיד נזהרים שלא לטלטל שום דבר מחוץ לביתם, ואינם מקילים לסמוך על העירובים המצויים כיום, כי יש בהם הרבה קולות, ולפעמים גם הממונה על העירוב אינו בקי מספיק בפרטים שמעכבים את כשרות העירוב. אבל בתקופה זו של מגיפת הקורונה שלצערינו נמנע מאיתנו להתפלל בבתי הכנסת, והתפילות מתקיימות בחצרות ובמקומות פתוחים, ומתוכם יש מקומות שאסור לטלטל בהם מעיקר הדין, ויש מקומות שדינם תלוי במחלוקת. לכן צריך לדעת היטב מה מותר לטלטל ומה אסור, ואיזה פעולה נחשבת הוצאה מרשות לרשות. לתועלת הענין נעמוד כאן על כמה דוגמאות של שאלות שהגיעו למוקד העירוב, וחלקם ביארנו בהרחבה גם בשיעורים היומיים בטלפון.

שאלות רבות שמתעוררות בתפילה במקום ללא עירוב

שאלה ששאלו כמה פעמים ממקומות שונים, שעושים מנין בחצרות וחלק מהחצרות אינן מוקפות כדן, ולכן כדי שיהיה לאדם סידור וחומש, הפתרון הוא כפי שבארנו בעלון הקודם, לקחת את הסידור והחומש לפני שבת, ולהניחם [בתוך שקית] במקום שבו הוא אמור לעמוד מחר להתפלל, באופן שלא יצטרך להזיז את הסידור ד' אמות מהמקום שבו הונח. ואם אינו מוציא מהד' אמות, מותר להשתמש ולזוז מעט, להרים ולהניח, אפילו במקום שהוא רשות הרבים מן התורה. וכך עושים הרבה אנשים שנהגים מלטלטל, כאשר המקום אינו בעירוב מהודר. אבל יש דברים שאסור להעביר גם בתוך ד' אמות, כגון כאשר עומד ברחוב ליד גדר של חצר, ולחצר הזו יש גדרות חרות, כלומר שהיא רשות היחיד, ומניח את הסידור בתוך החצר, או מחביא בתוך החצר ובשבת מוציא ממנה לחוץ, יש בזה איסור הוצאה מרשות לרשות, שהוא נאסר גם בתוך ד' אמות, ואפילו בלי לזוז ברגליו אם מעביר מרשות לרשות.

לפי כללים אלו מתעוררות שאלות רבות מעשיות לכל מי שמתבונן במעשיו בזמנים אלו, האם מותר להניח את הסידור על כל מיני מקומות, והדינים משתנים מאוד לפי ההגדרה ההלכתית של המקום שהוא עומד בו. כמו כן כשיש שתי חצרות סגורות כל אחת בפני עצמה מה מותר להעביר מחצר לחצר, ומתי יכולים לערב יחד. בימים אלו מתעוררות שאלות גם בסעיפים שתמיד היו נראים רחוקים מהמציאות, ורבים היו מדלגים עליהם, כעת צריכים לחזור וללמוד אותם בעיין כדי לדעת לענות נכון למגוון השאלות.

הנחת סידור וחומש על הגדר בשעת התפילה

והנה בענין הנחת הסידור על הגדר, יש להבדיל בין המקרים דלהלן. באופן שהאדם עומד ברחוב, ודינו של הרחוב יש אומרים שדינו ככרמלית, ויש אומרים שהוא רשות הרבים, [תלוי במחלוקת רוב ד' רשות הרבים כשאינו שייכים לריבוא], והגדר גבוהה י' טפחים ויש בה רוחב ד' על ד' טפחים, הרי עליה נחשב רשות היחיד, כמו שכתב השו"ע (סי' שמ"ה ס"ב) שעומד גבוה י' רוחב ד' על ד' דינו כרשות היחיד. ולפי"ז אסור למי שעומד ברחוב להניח על הגדר, כי הוא מרים מהרחוב שהוא רה"ז או כרמלית, ומניח ברשות היחיד.

ואם רוחב [עובי] הגדר פחות מד' טפחים, אי"כ המקום שעל גבה אינו כרמלית, והוא מקום פטור, כמבואר בשו"ע (שם סעיף י"ט), ואז מותר להניח על הגדר ולהוריד ממנה, [אמנם רק בתוך ד' אמות, כדי שלא יהיה מעביר בכרמלית גם בלי עקירה, ואכמ"ל].

אבל יש אופנים שגם גדר שאינה רחבה נעשית רשות היחיד, על פי מש"כ השו"ע (שם סעיף ג') שכתלים המקיפים את רשות היחיד, גם על גביהם יש דין רשות היחיד, וביאר המש"כ משום דאמרינן מיגו דלאחרים עושה מחיצה, הוא עצמו לא כל שכן. ולכן באופן שגדר עושה דין רה"ז לחצר, יש עליה דין רה"ז אפילו שאין לה רוחב ד' טפחים. ואי"כ כשהאדם עומד מחוץ לחצר במקום שאינו בעירוב, והמקום הזה הוא כרמלית או רשות הרבים, אינו יכול להניח על הגדר או להרים ממנה, כי הוא מעביר מרה"ז לכרמלית ורה"ז.

[ואם החצר מוקפת רק בג' מחיצות, או ד' מחיצות שיש בהם פירצה שפוסלת את החצר, והחצר היא כרמלית, יש לדון אם מותר להניח על גדר זו, כי מהתורה היא יוצרת רשות היחיד ויש לגדר דין רה"ז מדאורייתא. ולכן תלוי מה דין המקום שעומד האדם עם הסידור מחוץ לחצר, אם עומד ברשות הרבים, אסור להניח על גדר שיוצרת רשות היחיד מהתורה, אע"פ שמדובר בחצר אסורה. אבל אם עומד בכרמלית מותר להניח על גדר כזו, כי אע"פ שהיא עושה את החצר רה"ז דאורייתא, הרי מדובר היא כרמלית, והרי כל האיסור להניח על הגדר כשנמצא בכרמלית הוא ג"כ דרבנן. לכן יש להתייחס למצב שלה מדרבנן. דין כעין זה מבואר בגמ' בשו"ע (סי' שמ"ו ס"ג) לגבי כרמלית של קרפף, ובמשנ"ב הסתפק אם זה נאמר גם לגבי כרמלית של ג' מחיצות, והחזו"א מדמה אותם שגם בזה נאמר ההיתר. ונראה לומר שבמקרה זה של הגדר מותר לכ"ע, כיון שעל גבי הגדר יהיה רק דין מקום פטור, שהרי מדובר בגדר גבוהה י' טפחים, וכרמלית אינה תופסת אלא עד גובה י' (שו"ע סי' שמ"ה ס") ומודדים את ה' מהקרקע. ואף לדעת השו"ע (שם סט"ז ומשנ"ב ס"ק ס"ה) שבגג של בית מודדים מהקרקע הגג ולא מהקרקע שלמטה, בכל זאת גדר שאין בראשה רוחב ד' טפחים, אינה לה שיעור קרקע, ולכן עד לדעת השו"ע ממדו מהקרקע של החצר, ויוצא שהגדר היא למעלה מ' והיא מקום פטור, שמותר לעמוד בחוץ להניח על גבי הגדר. ואחרי שהגענו לחשבון זה, יהיה מותר גם להרים ממנה ולהניח עליה. ויש עוד להאריך בזה, אך הדברים מורכבים, וכתבתי בקצרה למעיינים].

מחמת קוצר המקום, המשך הנידונים בענין זה, בעז"ה בגליון הבא

אבל יש מקרה שאירע בכמה בנינים ישנים בני ברק ובעוד מקומות, שהיה צורך לחזק את העמודים של הבנין, ועשו הרחבה לעמוד, שמתחילה בתוך הקרקע עד גובה מטר וחצי בערך. בבנינים אלו אפשר לקשור חוט מסביב לעמוד בחלק הצר, ואז הם מכוונים מעל החלק הרחב, והוא יכול לשמש כעין לחי, [ויש להקפיד שהחוט יהיה בצד הפנימי של העמוד, כדי שהלחי לא יהיה רחב מכנגד החוט ולפנים בשיעור הנ"ל].

התקנת עירוב בשבוע זה לשכונה שהיתה ללא עירוב

בשבוע זה התחילו בסיעתא דשמיא בהתקנת עירובים ברחבי הארץ, על ידי צוות "מוקד העירוב". אחד מהמקומות שעסקו בבניית העירוב בשבוע זה, הוא אחד מהישובים באזור קרית מלאכי, וכולו דתי. בשנים האחרונות החלו בו בבניית שתי שכונות חדשות, ועדיין חלק גדול אינו בנוי, אבל בחלק הבנוי כבר גרות לא מעט משפחות. לשכונות אלו לא היה עדיין עירוב כלל, ואי"כ אותן משפחות אינן יכולות להוציא שום דבר מהבית.

במקומות אלו יש גם חצרות גדולות שהגדרות של החצר אינן גבוהות, או שהן פתוחות בצד של הרחוב חלק רחב מאוד, ואי"כ בבתי אלו אסור גם להוציא מהבית לחצר שום דבר, וכן שלא לטלטל בחצר עצמה יותר מד' אמות, [שהם בסה"כ פחות משני מטר (לשיעור רח"ט), פחות מהשיעור שנקבע להתרחקות של אדם מאדם בהגבלות הקורונה]. אם יושבים בחצר צריך להיזהר לא להזיז כסא למרחק של שלוש או ארבע פסיעות, ולא להוציא מהבית ספר או שתיה, פשוט כלום. זה דבר לא קל, ובמיוחד זה לא ידוע, שכאשר אין עירוב יתכן שאפילו בחצר הפרטית אסור להוציא שום דבר, ואסור להזיז בתוכה.

לצערינו אנשים אינם יודעים את חומרת הדברים, יש מהם שסבורים שמסתמא יש עירוב בכל מקום, ואפילו בשכונה חדשה שבאמצע בניה, שאין בה אפילו עמוד אחד של עירוב, הם בטוחים ואפילו לא שואלים, ואולי אפילו לא מאמינים, כשמישהו אומר להם שכאן אין עירוב, הם עונים אנחנו סומכים על כל העירובים וזה בסדר. כמו כן יש מהם שיודעים שאין עירוב ולא יודעים מה אסור לטלטל, לא יודעים שלקחת טלית ביד נחשבת לטלטול. וטיול עם עגלה ותינוק, גם זה לא ברור לכולם. בשעה שהיינו בשוב פגשו אותנו עוברי אורח, ושאלו למעשינו, וכולם הודו ושיבחו והמריצו כמה חשוב שעושים את העירוב, כי הם רואים איך אנשים לוקחים חפצים ועגלות ילדים, וכשלים רח"ל בטלטול האסור.

עקב התעוררות של מישוה מהתושבים, שגרם לחץ על ועד הישוב, קראו למוקד העירוב שיקם את העירוב מיד, ושיהיה מוכן כבר לשבת הקרובה. מדובר בפרויקט של עשרות עמודים, וזה מבצע לא קל בפרט בלי הכנה מראש, ובמיוחד בימים אלו שרבים נמנעים ממצאת מביתם. אך בגלל שידענו את המשמעות של שכונה בלי עירוב, כמה מכשול שיש בזה אפילו שמדובר בציבור שומר שבת, לא דחינו את הבקשה, והתחלנו מיד במאמץ להקמת העירוב.

בשלב ראשון הגיעה משאית עם ארבעים עמודים חדשים, לאחר מכן הלחימו להם ראשים טובים, עם V מקצועי. למחרת הגיעו הצוות, ובובקט [טרקטור] מיוחד שמונסה בהתקנת עירובים, עם מקדח וכף מיוחדת. והעבודות נערכו בכמה צוותות,

בחפירת הבורות, בהבאת העמודים לבורות, יציקת בטון לכל בור. העמדת העמודים בצורה ישרה, ולמחרת לאחר יממה מהיציקה, ניתן להתחיל בקשירת החוטים. ובסיעתא דשמיא לאחר השקעה מרובה סיימו את קשירת החוטים ביום שישי לאחר השעה שתיים עשרה בעירייה. העוסקים המסורים פנו לחזור לביתם לאחר חצות, בשמחה של מצוה, על הזכות שיש להם לזכות עוד שכונה בעירוב חדש ובשמירת שבת.

לקחת את הילד על הכתפיים כשאינו עירוב

אחד מהתושבים שגר בשכונה הזו, עצר לידינו וסיפר שהוא שאל את חבריו האם לפחות יכול לקחת את הילד על הכתפיים בשבת. וחבירו ענה לו שמותר. לאחר מכן בשבת הגיע אליו החבר אל פתח ביתו, דפק בדלת וביקש לתקן את הטעות, אסור לטלטל את הילד גם על הכתפיים, ואפילו בכרמלית דרבנן אסור, וביקש את סליחתו שהטעה אותו בהלכה.

והנה איננו יודעים מה היתה הטעות שלו, האם הוא סבר שזה נקרא שמטלטל למעלה מ' טפחים מהקרקע, או מדין חי נושא את עצמו. אבל שתי הסברות אינן נכונות. א. דברים שלוקח בגופו נחשבים כמונחים ברגליו, וכמו שאמר רבא, שהמעביר דרך עליו חייב, שכן היה משא בני קהת במשכן, שנאמר בכחף ישאו. ב. המשנ"ב (סי' ש"א ס"ק קנ"ד) מאריך לבאר שיש איסור של חי נושא את עצמו גם בכרמלית, וכתב שהעולם אינם נזהרים בזה בכך שנושאים בניהם על הידים ועל הכתפיים, וכתב שצריך להזהיר אותם, והוסיף שאנשים לא מאמינים לחומרת האיסור עד כדי שלפעמים זה בגדר שלא ישמעו ומוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין.

לכן מצוה גדולה היא לעשות עירוב במקומות שאין בהם עירוב, או לדאוג לתיקון העירובים במקומות שהם פסולים, וכן לדאוג שהמפקח עליהם יבין וידע את ההלכות, כי יש בזה הצלה גדולה מחילולי שבת רבים, גם לציבור ששומר שבת וככיכול נזהר, אך אינו יודע נכון כיצד להיזהר. ובמקביל לכך